Stormvloed op de Zuiderzee

Scan de QR-code om het journaal te bekijken op onze website.

Lesbrief 1

Groep 5-8

OPDRACHT

De leerlingen ontdekken het eiland Urk rond 1825 en maken kennis met de stormen in die periode. Aan de hand van een voorleesverhaal verbeelden de kinderen zich de storm en gaan ze creatief aan de slag.

LEERDOELEN

- **De leerling weet dat Urk vroeger een eiland was.**
- **De leerling kent de storm van 1824 en de stormramp van 1825.**
- **De leerling weet wat de gevolgen waren voor Urk.**
- **De leerling begrijpt waarom dijken en waterbeheer belangrijk zijn.**
- **De leerling weet dat veiligheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is en wat hij/zij zelf kan doen.**

STAPPENPLAN - 25 MINUTEN

STAP 1

Lees het verhaal achterop voor (15 minuten)
Urk was kwetsbaar als eiland. Dat komt in het voorleesverhaal over de stormnacht van 1825 sterk naar voren.

STAP 2

Tekenen (5 minuten)
Terwijl het verhaal wordt voorgelezen, mogen de kinderen al beginnen met tekenen. Ze beelden zich het verhaal van de storm in en tekenen de gebeurtenis op een wit A4 of A3. Belangrijk is dat er minimaal drie elementen uit het verhaal in de tekening terugkomen.

STAP 3

Nabespreken (5 minuten)
Welke creaties zijn er gemaakt? Welke accenten hebben de leerlingen gelegd, wat valt er op? Kijk kritisch naar de gemaakte werken en stel als leerkracht vragen.

STAP 4

Maquette – klaaropdracht tijdens de lessenserie
Nog tijd over? Maak met je groep de maquette van het oude eiland Urk. Gebruik het materiaal (de 9 huisjes en de watermolen) dat je aangeleverd hebt gekregen. Kopieer zelf nog bij wat nodig is. Maak zelf de ondergrond van de maquette volgens de aanwijzingen. Met de maquette kun je in de komende week/weken het thema echt tot leven laten komen. Tijdens de laatste les knutselt elke leerling een vuurtoren in elkaar. Eén daarvan komt op de maquette te staan.

Bespreek de opdracht en de NU JIJ-vraag op de lesbrief met de klas.

Antwoorden:

1. De provincie Flevoland was toen nog Zuiderzee.
2. Bij het Kerkje aan de Zee, 9 meter boven NAP
3. Het geld dat we voor de euro gebruikten, de gulden was bij de afschaffing 0,45 euro.
4. Alle huizen binnen het palenscherm staan op het voormalige eiland.

DE STORMNACHT VAN 1825

Op het eiland Urk hing al de hele dag een vreemde stilte. In de haven keken de vissers steeds naar de donkere wolken boven de woeste zee. Meeuwen vlogen laag over het water.
'Oei,' mompelde vader. 'Dit wordt geen gewone storm.'
In het kleine vissershuisje brandde een turfvuurtje. Moeder zette erwtensoep op tafel. Rondom haar zaten de zes kinderen: Grietje, Jauwk, Kees, Jannetje, Jacoba en kleine Appien.
'Eten nu het nog kan,' zei moeder.
'Stormen maken mij niks uit,' zei Kees stoer.
'Vorige keer kroop je nog onder de tafel,' plaagde Jacoba.
Buiten sloeg een harde windvlaag tegen het huis.
WOOOOSH!
De ramen rammelden.
'Ik ga de boot nog extra vastleggen,' zei vader.
'Niet alleen!' riep moeder.
Maar vader was al weg. Toen de deur openging, waaide de snijdende wind naar binnen en stoof de regen de kamer in.
BAM! De deur viel dicht.
Een uur later barstte de storm los. De wind gierde over het eiland en de golven beukten tegen de kust.
KRÁÁK!
BONK!
WOOOOOSH!
Vader kwam druipnat terug.
'De zee stijgt snel,' zei hij. 'Veel sneller dan normaal.'
Hij timmerde planken voor het raam. Kees hield de lamp vast. Buiten sloeg een enorme golf tegen de houten zeewering. Het huis schudde ervan.
Later die avond stroomde het water over het lage deel van het eiland. Door de harde wind liepen woningen schade op. De snijdende wind drong door kieren en spleten naar binnen.
Ook in de haven was het mis. Urk had nog maar net een nieuwe haven gekregen. De vissers dachten dat hun schepen daar veilig lagen, maar het water sloeg over de dam en vernielde die. De schepen werden tegen elkaar aangesmeten. Sommige liepen grote schade op en een aantal zonk.
Ook drie bedrijfsgebouwen op de haven werden door het water verwoest. Stukken van de houten zeewering werden door het geweld van de golven kapotgeslagen.
'Jullie gaan in de bedstee slapen,' zei moeder.
Alle zes kinderen kropen dicht tegen elkaar aan. De bedstee was klein en kraakte onder hun gewicht.
'Ik kan mijn voeten niet bewegen,' mopperde Kees.
'Dat hoeft ook niet,' zei Grietje.
Buiten huilde de storm. Niemand durfde te slapen.
TOK.
Iedereen verstijfde.
TOK. TOK.
Er werd op het raam geklopt.
Vader pakte de olielamp en liep naar het raam. Achter het luik bewoog een donkere schaduw.
TOK!
Hij opende het luik een stukje. Meteen blies de wind naar binnen.
'Help me!' schreeuwde iemand.
Het was buurman Klaas, drijfnat en buiten adem.
'Mijn huis is ingestort!'
Vader trok hem naar binnen.
'De zee beukt overal tegenaan,' hijgde Klaas. 'De dijk houdt het misschien niet lang meer.'
De kinderen werden stil.
Rond middernacht sloeg een enorme golf tegen het huis.
BOEM!
Het hele gebouw schudde. Een kast viel om en borden braken.
PATS!
De olielamp ging uit.
Alles werd zwart.
'Ik wil niet verdrinken...' huilde Appien.
Grietje sloeg haar arm om hem heen. 'We blijven samen.'
Vader wist na enkele minuten opnieuw een klein lichtje te maken. In het flakkerende schijnsel zagen ze water over de vloer stromen.
Ze baden samen en vertelden verhalen om minder bang te zijn. Langzaam werd de storm minder hevig. Uiteindelijk viel Appien, met zijn hand in die van Grietje, in slaap.
Toen de zon opkwam, durfde niemand meteen naar buiten. Vader opende voorzichtig de deur.
Buiten leek het alsof een reus over het eiland was gelopen. Overal lagen modder, hout en zeewier. Hekken waren verdwenen en verschillende huizen waren beschadigd.
Vader keek richting de haven. Daar lagen vernielde schepen en resten van de dam. Voor sommige vissers betekende de storm het verlies van hun middel van bestaan. Zonder hun schip hadden ze geen werk. Een nieuwe botter kopen was onmogelijk, want daar was geen geld voor.
Toch was er ook iets om dankbaar voor te zijn. Hoewel het water over het lage deel van het eiland was gestroomd, stonden de koeien hoog en droog op stal.
Jannetje keek om zich heen.
'De storm heeft alles veranderd...'
Vader knikte. Toen keek hij naar zijn kinderen. Alle zes stonden veilig naast elkaar.
Moeder glimlachte opgelucht.
'Dat is het belangrijkste.'

Vader vouwde zijn handen. Samen dankten ze de Heere God dat ze de woeste storm hadden overleefd en dat hun gezin veilig gespaard was gebleven.

Met dank aan onze sponsoren:

VSBfonds, Neerlandia-Urk, Isoniq, Oveon, Braveheart Marine, Hoekstra Assurantie & Makelaardij